

Ekologinen kompensatio eli heikennyksen hyvittäminen

8.6.2021

Lainsäädäntöneuvos Leila Suvantola
YM, LUMO

Taloudellinen ohjauskeino

- Sisällyttää hankkeen hintaan myös biodiversiteettikustannukset
- Välillisesti kannustaa etsimään vähemmän haitallista vaihtoehtoa (välttämään bd-kustannukset), jolloin paine bd-arvoihin vältetään
- Estää luonnon monimuotoisuuden heikentymisen kompensointivelvoitteen soveltamisalaan kuuluvien arvojen osalta, vaikka poikkeusedellytykset täyttyvät haittaa aiheuttavan hankkeen sallimiselle (yhteensovittaminen)
- Poikkeusedellytykset on silti täytettävä (ei voi välttää poikkeuslupaa); hyvittäminen voi kuitenkin mahdollistaa poikkeusedellytyksissä heikentämättömysedellytyksen toteutumisen ja sääntely nopeuttaa ja yhdenmukaistaa päätöksentekoa
- Taloudellinen kannustin maanomistajalle käyttää kiinteistöään luonnonarvojen tuottamiseen (voi toimia myös suojelutoiminnan rahoitusmuotona, koska muutkin kuin hankkeiden toteuttajat voivat hankkia tuotettuja suojeluarvoja)

Säännösluonnokset toteuttavat useaa tavoitetta

Velvollisuus hyvittää heikennykset, jotka aiheutuvat luonnonsuojelulain säännöksillä jo suojeltujen luonnonarvojen suojelusta poikkeamisesta (ehto poikkeuspäätöksessä)

Hidastaa luontokatoa

Vapaaehtoisen hyvittämisen viranomaisvarmennus

Vastaa toiminnanharjoittajien tarpeeseen osoittaa mm. rahoittajille ja kansalaisyhteiskunnalle yrityksen ympäristövastuun toteuttaminen

Luonnonarvojen lisääminen
- Ennalta tuotettujen luontoarvojen käyttäminen hyvittämisen toteutustapana

Uusi maankäyttövaihtoehto maanomistajille; hyvitysviiveen minimointi; hyvityskohteiden saaminen tarjontaan

Sääntelymallin periaatteet

Yksinkertainen

- Hakijalle ”ekonominen”: hyvittämissuunnitelma vasta, kun jo arvioitu poikkeusedellytykset
- Minimisääntelyä, tilaa yksityisen sektorin toiminnalle

Varma ja yhdenvertainen

- Samat heikennyksen ja hyvityksen ohjeet kaikessa toiminnassa
- Sama viranomainen arvioi vastaavuuden niin lakivelvoitteisessa kuin vapaaehtoisessakin hyvittämisessä
- Poikkeuspäätöksessä asetetaan velvoitteet tai hyväksytään jo toteutettu hyvittäminen
- Rajauspäätös varmentaa arvojen pysyvyyden

Läpinäkyvä

- Kompensaatiorekisteri: mitä hyvitetään, millä; millainen hyvitys ollut riittävää

Kannustava

- Mahdollistaa vapaaehtoisen luontoarvojen hyvittämisen ja maanomistajan luontoarvojen tuottamistoiminnan

Hyvittämisvelvollisuuden soveltamisala

- Luonnonsuojelulaista myönnettävät poikkeukset
  - ELY:n päätöksellä rajatun luontotyypin suojelusta
  - suuren petolinnun pesäpuun rauhoituksesta
  - kiellosta hävittää tai heikentää elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksellä rajattua erityisesti suojeltavan lajin, lintudirektiivin 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun ja direktiivin liitteessä I luetellun lajin tai luontodirektiivin liitteessä II luetellun lajin esiintymispaikkaa
  - kiellosta hävittää tai heikentää luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja
  - kiellosta eläinten tahalliseen häiritsemiseen niiden lisääntymisaikana, tärkeillä muuton aikaisilla levähdysalueilla tai muutoin niiden elämänkierron kannalta tärkeillä paikoilla, mikäli häirintä heikentäisi lajin elinympäristöä
- Yksityisen / valtion omistaman suojelualueen suojelun lakkauttaminen tai rauhoitusmääräysten lieventäminen, kun alueen rauhoitus estäisi yleisen edun kannalta erittäin tärkeän hankkeen tai suunnitelman toteuttamisen

Hyvittävät toimenpiteet

- Korvaavat luontotyypille tai lajin elinympäristölle aiheutuvan heikennyksen vähintään täysimääräisesti
  1. palautetaan luonnonarvoiltaan tai kunnoltaan heikentynyt alue ennallistumaan kohti luonnontilaa tai luonnon monimuotoisuuden kannalta tavoiteltua tilaa;
  2. lisätään luontotyypin tai lajin elinympäristön pinta-alaa;
  3. parannetaan luontotyypin tai lajin elinympäristön ekologista laatua
- Lisäisyys = Ei ole muuhun lainsäädäntöön tai velvoitteeseen perustuvaa velvollisuutta
- Suojeluhyvitys = uhanalaisen luontotyypin luonnontilaltaan edustavan esiintymän pysyvä suojelu, jos a) suojelu ylläpitää tai parantaa luonnontilaa tai luonnon monimuotoisuuden kannalta tavoiteltua tilaa estämällä luonnontilan heikentymistä aiheuttavan toiminnan ja b) tuottaa paremman ekologisen lopputuloksen kuin ennallistaminen tai kunnostaminen
- Joustava hyvitys, jos ei voida hyvittää samaa samalla

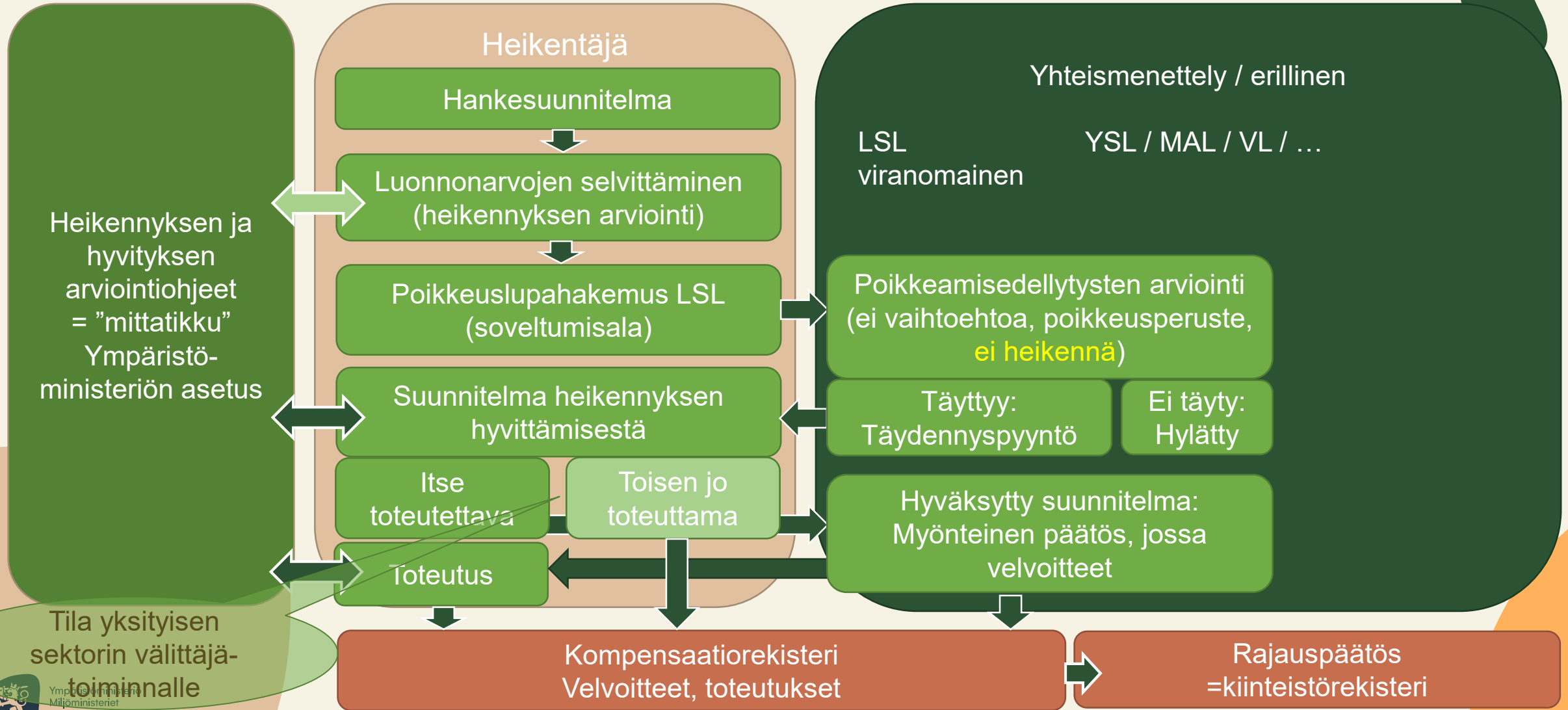

Hyvityksen kriteerit

- Uhanalaiseen luontotyyppiin tai lajin elinympäristöön kohdistuva heikennys on hyvittävä saman lajin elinympäristöön tai samaan luontotyyppiin kohdistuvin toimenpitein. Mikäli luonnontieteellisistä syistä heikennystä ei voida hyvittää samaan luonnonarvoon kohdistuvin toimenpitein, heikennys on hyvittävä heikennettävää vastaavaan, yhtä uhanalaiseen tai uhanalaisempaan luonnonarvoon kohdistuvin toimenpitein.
- Hyvittävät toimenpiteet on toteutettava
  - samalla tai siihen rajautuvalla metsäkasvillisuusvyöhykkeen osa-alueella, samalla merialueella ja saman tai rajautuvan päävesistöalueen samassa vesimuodostumatyypissä, jolla heikennys aiheutuu;
  - sen saamelaisyhteisön alueella, jonka alueella heikennys tapahtuu;
  - viimeistään 3 vuoden kuluessa heikennyksen aiheuttamisesta, kun kyse on perustavista toimenpiteistä, ja jatkuen tarvittaessa 20 vuoden ajan, kun kyse on hoitotoimenpiteistä.
- Suojeluhyvitys on kuitenkin toteutettava ennen heikennystä.

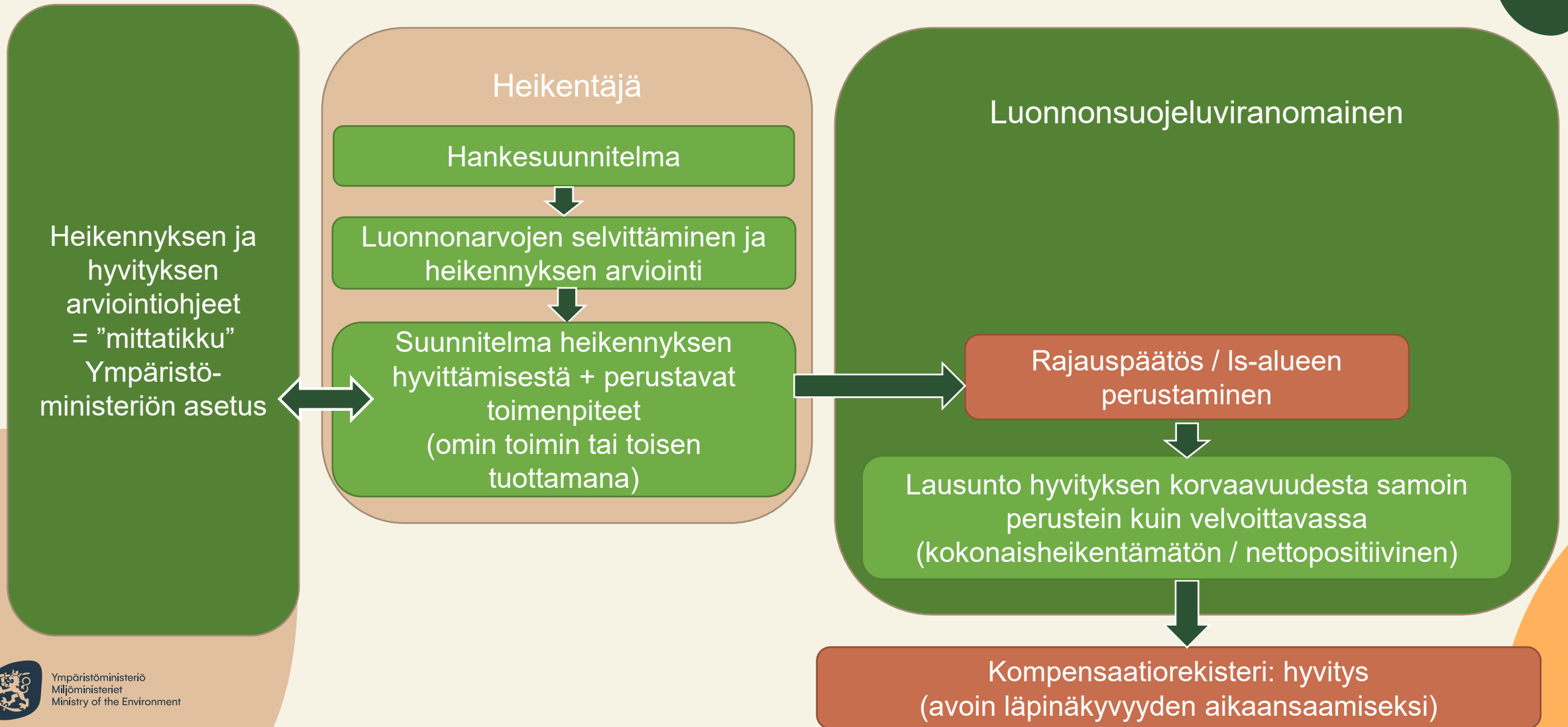
Poikkeuslupamenettely

Vapaaehtoinen hyvittäminen

Kompensaatiosäännösten asteittainen voimaantulo

	2/2021	1/2022	2/2022	1/2023	2/2023	1/2024	2/2024
Lainvalmistelu	Lausunnot ja HEn viimeistely	Eduskuntakäsittely; asetusten valmistelu		Voimaan			
Poikkeuslupaan liittyvä kompensatio	Pilotointi					Tarvittavat tarkennukset YMA	Voimaan
Luontoarvojen tuottaminen	Pilotointi			Voimaan			
Vapaaehtoinen kompensatio	Pilotointi			Voimaan			

